

sosialurin

telf. 1 47 20. 1 18 20
box 76, 3800 Tórshavn
p/f sosialurin

Útgevri:
Fyritaks-
og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)
Blaðmenn: Hogni Djurhuus
Jóhann Mortensen
Jan Müller
Lýsingar: Arne Thomsen
Uppseting: Sosialurin
Prent: Dimmalætting

Bóndi er bústólpi

EYSTUROYAR bóndir hava vent sær til tingið og við góðari grund kært seg um teir høgu fóðurprísirnar.

BRÚKARARNIR kært seg dagliga somuleiðis við góðari grund um teir høgu prísirnar á búnaðarvörum, serstakliga á mjólk.

VIT DREKKA 4 milj. pottar av mjólk um árið í Føroyum. av hesum framleiða føroya bóndur tær 3 miljónirnar. Endamálið má í fyrstu syftu vera at skipa so fyrri at øll mjólk, sum vit drekka í Føroyum, verður framleidd her í landinum.

MEN SPURNINGURIN um mjólkaframleiðsluna kann líka so lítið sum trupulleikar bónda við fóðurprísunum loysast fyrri seg, men á loysast sum líð í einari heildarloysn fyrri landbúnaðin. Tað sum okkum tørvar er, at vit læra at meta landbúnaðin sum eina heild og sum ein týðandi part av tí samlaða føroyska samfelagsbúskapinum.

HÓAST AT kalla øll landsstýri hava sagt seg vilja stuðla landbúnaðinum, er í roynd og veru alt óviltið fingið av skatti. Hóast nógv fætur orð, hava okkara politikarar bart út ikki skilt, hvønn týðning tað hevur fyrri samfelagið at vera sjálforsýnandi við tær mest neyðturliga matvørurnar. Vit hava í javnaðarflokkinum okkara part av ábyrgdini av hesum skeivleika. Vit hava, tá vit hava myndað landsstýrið, latið aðrar umsitið landbúnaðin og úrslitið hevur verið hareftir: snæverskygd bóndaáhugamálið eru farin framum brúkaramáli.

TÍÐIN ER NÚ komin til at umhuga ein heilt nýggjan landbúnaðarpolitikk. Hesin politikkur eigur eftir okkara tykki at byggja á tvey grundsjónarmið. Fyri tað fyrsta skal hann koma brúkararnum til góðar. T.v.s. hava til endamáls at skaffa føroyingum nógmið av ódýrum matvörum. Fyri tað næsta skulu brúkinu stuðlast á tann hátt at stuðulin fyrst og fremst kemur teimum sum nýta jørðina til góðar. Hetta vil við øðrum orðum siga, at øll jarðarlóggávan má endurskoðast, og nýggj jarðarlóg gáva má skapast eftir teimum her nevndu prinsippum. Men hetta gerst ikki eftir einum degi, og tí eiga teir mest átroðkandi spurningarnir at vera loystir beinanvegin, soleiðis at tann framleiðslan sum er í gongd kann halda á og soleiðis at brúkararnir skulu kunna fáa landbúnaðarvørur — fyrst og fremst mjólk til ein yvirkomiligan prís. V.ø.o. bæði bóndur og brúkarar eiga í hesum umfari at fáa studning.

Lýsið í sosialinum

Barnaútvarpið og vit vaksnu

Nú eitt kveldið sat eg og lyddi á ævintýrið um litla Tummul — eitt sera ókristiligt ævintýr, um eina móðir, ið sendir mannin út í skógin fyrri at beina fyrri

øllum børnum sínum, ein syndarligur moralur.

Hetta, at seta børn út, sum tey gomlu róptu tað, var vanligur siður í heidnari tíð. Hetta var eitt tað besta og sjónskasta, ið kristna trúgv royndi at fyrirbyggja og broyta.

Men mangan mundi vera so trøngt hjá neyðarfólki, at børnini fóru kortini um tey ikki vóru útsett at doyggja. Tey doyðu í ómengd, men tibetur vóru ikki mangan ravnamøður, sum móður Litlatummul — tær royndu heldur at svelta sjálvar, aðrenn barnið leið neyð.

Tó, vánaligt mundi

mangan vera í »teim goðu gomlu døgnum« tí barnadeyðin var ræðulig, og tí var miðaldurin so lágur.

Hetta, betri enn nakað annað visir okkur hvat vælsignilsi tær lógir eru, ið forða hesi neyðini ið var, nú á okkara døgum.

Stavnamaðurin hjá Dagblaðnum, ið maður sum Hákon Djurhuus er so sera glaður um, háðar hesar lógir við at kasta eftir tí manni ið til eina og hvørja tíð skal standa fyrri hesum lógum sum minnistara fyrri neyð og elendigheit.

Men lýtir ein eitt sindur aftur í tíðina, so nýtist

eingin at undrast, tí eingin stríddist meira imóti hesum lógum enn júst Hákon Djurhuus, líka til at hann ikki tordi meir.

Óg gamla Dimmalætting, ið segði »huldskað og trøskab« upp við Kristian Djurhuus, tá hann fór saman við Fólkaflakkinum, hon er sera fegin nú, ið sami flokkur er í ferð við at mynda stjórn saman við sambandinum.

So tað kann av sonnum sigast við G. L. Samuelson, at hvokkin er hann Grimur á Skóg.

Uppsalapætur

tjak og meiningar

Vit gera lesarar okkara varugar við, at treytn fyrri at fáa lesarabrev upptikin undir hesum teiginum er, at blaðstjórnin veit, hvør hevur skrivað brovini.

VIT – PÓLLAND – VIT

(Sending tann 29/11)

Pólskir arbeidarar kunna — óivað uttan teirra egna ynski — ásanna, at teir eru heimsins nalvi. Hetta skyldast einamest tann kapitalistiska heimin, ið roynir at skava sær ágóða, serstakliga ideologist, av tí kreppestøðu Pólland er komið í.

Propagandatólni — bløð og útvarp — yla og rópa um, at sosialisman er drepani og oyðandi fyrri arbeidarastættina. Ynskið er eisini, at arbeidarar skulu halda, at fyrsta stig inn í himmiríki, er tann kapitalistiska skipanin, við sínum »frælsi«, at tonkja og skriva.

Men hvat hendir veruliga í Póllandi?

Eins og í Póllandi, finnst eisini glottar her hjá okkum. Sendingin í sjónvarpinum, sunnukveldið (29/11), ber prógv um at so er. Her fingur vit eina

nokkso góða mynd av, hvussu umstøðurnar eru í Póllandi. Ein fekk varhugan her, at støðan hjá arbeidarastættini í Póllandi (eins og í øllum Eystur-Europa), minna sera nógv um støðuna hjá arbeidarastættini í teimum kapitalistisku londunum. Her skulu nøkur dømir nevast.

Í byrjanini av sendingini segdu nakrir arbeidarar, at pólska stjórnin hevði fært og færdi ein órligan politikk. Hon boðaði frá, at tann búskaparliga støðan var góð, so onki var at óttast fyrri. Men hvat hendi(r) aftan fyrri kulissirnar?

Uttanlandsskuldin veksur, lön arbeidaranna verður sett til tilverunnar lægsta mark...alt, bert fyrri at vald og ágóði skal verða á teimum somu hondunum. Verður eygað

snarað hendan vegin, siggja vit akkurat tað sama. Reallenin minskar, skatturin veksur, arbeidsloysi...alt, bert fyrri at vald og ágóði skal verða á teimum somu hondunum.

Tann brennandi spurningurin, sum allarhelst flestu siggjarar ynskta, varð eisini spurður og svaraður: Hvør er tykkara støða til sosialismuna? Vit hava onki mótir sosialismuni. Okkara ynskið er eina menniskjaliga sosialismu. Og Lech Walesa, leiðarin hjá tí fria fakfelagnum, setti prikkinn yvir ið: »Undir øllum skipanum verða arbeidarar útpindir«. Hann bað allar arbeidarar vestanfyrri gera eins og teir, og um hjálpskuldi til, var bert at kalla.

Orðini hjá Walesa skelka møguleiga mongar arbeidsfólk, men tað sum ein má hava í huganum er, at

arbeidararnir í Póllandi ikki kunna peika á nakra stýris-skipan — í núverandi støðu — ið er til gagns fyrri teirra egna stætt. Men hóast tað, so er teimum greitt, á hvønn hátt útpining av arbeidarastættini skal støðgast: Arbeidarastættin má vaksa um sitt medvit, so hon er greið yvir støðu sína. Krøvini verða bert vunnin við samanhaldi og solidariteti.

Nettup hetta síðsta kunnu arbeidarar her á okkara leiðum læra nakað av, og mugu niðurbrota tann vánaliga borgarliga (herundir tann falska arbeidarapolitikk »arbeidaraflokkarnir« føra) moralin: Bara eg standi meg.

Allir arbeidarar kring knøttin eru fyrri somu lagnu, so áhugamálini skuldu sjálvandi verða eins!

Jastrau

Vælfærdarsamfelag fyrri brekað???

Hettar er ein dansk grein um dansk víðurskipti — men í Føroyum er so gott sum øll vernd fyrri brekað á danskum hondum (fíggiarliga), so greinin vitir eisini tey føroysku víðurskiptini.

Skal vælfærdarsamfelagið verða galdandi fyrri øll?

Eg lovaði einaferð einum manni — undir einum orðaskifti — ein goðan døgurða, um hann kundi nevna mær tvær avisyvriskriftir, sum vóru frá

tveimum døgum síðani. Tað kundi hann ikki, og tað visti eg sjálvandi. Tað kundi eg heldur ikki sjálvur.

Tað visir okkum, hvussu vit lesa avisir. Tað seinastu tíðina hevur nógv staðið í avisunum um eitt serligt evni, sum helst ikki skuldi verið gloymt. Tí skrivið eg hesa litlu grein í tí vón, at endurtøka nyttar, serliga yvirfyri myndugleikunum og øllum í tí stýrandi partinum av samfelag okkara.

Tað snýr seg um ein bólk av fólki, sum eftir eina 3-ára útbúgving fara í holt við tað mest kvalifi-

seraða arbeiði, ið kann latast upp í hendurnar á fólki — nevniliga at faast við og menna tey fólkin í samfelagnum, sum ikki sjálvi klára seg — tí lagnum hevur verið teimum so vond, at tey verða ksilð frá tí normala livinum, familju og nógvum øðrum. Tey evnaveiku. Nú nevna vit tey við einum finari orði — tey andaligu brekaðu.

Í hesum landi er helst ikki ein borgari, sum ikki vil siga, at tey skulu vit vera góð við. Hettar: at vera góð við kann ikki bert verða at geva mat, tak yvir hevðið, klæðir og

eina jólagávu, tá jólagar er yvir fólki.

Sjálvandi skulu vit eisini vera góð við tey, men útyvir tað er tað mest týðningarmikla, at tey hava somu rættindi sum aðrir borgarar í samfelag okkara — at mennast.

Svíkir samfelagið hesum viðvíkjandi? Tað fari eg at biðja tygum, góði lesari, sjálvand dæma, tá greinin er lisin.

Tí eru tvey ting ógvuliga týðningarmikil: Fyrst — at man kann seta fólk til viðgerð og upplæring, sum við teirru

Framhald á síðu 15